

Панчук Н.П., кандидат психологічних наук,
доцент, доцент кафедри психології освіти
*Кам'янець-Подільський національний університет
імені Івана Огієнка*

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ЦІННОСТЕЙ СТУДЕНТА- ФІЛОЛОГА В ПРОЦЕСІ НАВЧАЛЬНО-ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Навчально-професійна діяльність, як провідний вид діяльності, є основним етапом життєво-професійного шляху та формування особистості, її соціалізації. Соціальну адаптацію студентів визначає психологічний або соціальний вибір цінностей-цілей та шляхів їх реалізації. Ефективність діяльності фахівця залежить від володіння професійними компетентностями, якостями, цінностями, соціально-професійними та особистісними характеристиками. Очевидно, що в «умовах нестабільності суспільства формування особистості професіонала – громадянина, патріота, який чітко усвідомлює європейську перспективу, потребує підвищеної уваги держави і видається як головне завдання освітнього процесу закладу вищої освіти» [1, с.169]. В роботі зі студентами важливими виступають теоретико-методологічні положення проблеми особистісно зорієнтованого виховання І.Д. Беха, В.О. Моляко стосовно психології творчості та М.Й. Боришевського, котрі стосуються становлення самоактивності.

Дослідження проводилось на базі Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. В ньому приймали участь студенти 2 курсу факультету української філології та журналістики. Простежимо ієрархію цінностей студентів. Перший ранг займає цінність «здоров'я» (100%). На другому місці: «щасливе сімейне життя (у батьківській родині)» (80%). На третьому знаходяться цінності: «життєва мудрість» (50%), «наявність хороших та вірних друзів» (50%), «впевненість у собі (свобода від сумнівів)» (50%), «можливість бути собою» (50%), «майбутнє сімейне життя (окремо від батьків)» (50%). На четвертому місці знаходяться цінності: «активне, діяльне

життя» (40%), «матеріально забезпечене життя» (40%), «суспільне визнання (повага оточуючих, колективу, колег)» (40%). На п'ятому місці обрано цінності: «хороша атмосфера на роботі» (30%), «свобода як незалежність у вчинках та діях» (30%), «відчуття безпеки, захищеності» (30%), «любов до другої людини, секс» (30%), «любов до дітей» (30%), «почуття власної гідності» (30%), «гарний зовнішній вигляд, охайність» (30%). Шостий ранг отримали цінності: «цікава робота» (20%), «володіння методикою викладання» (20%), «пізнання (розширення кругозору, освіти, культури)» (20%), «самостійність як незалежність у судженнях і оцінках» (20%), «творчість» (20%), «виховання дітей» (20%), «боротьба з труднощами» (20%), «допомога батькам, дітям, чуйність» (20%). Сьомий ранг отримали цінності: «розваги» (10%), «спілкування з колегами, учнями, батьками» (10%), «вміння розуміти дитину» (10%). Жодного вибору не отримали: «навчання в педвузі», «братерство, рівні можливості для всіх», «вдячність батьків за учнів», «спілкування з однодумцями», «бажання своєю роботою залишити слід на землі», «розуміння інших, любов до інших», «пошук нових методів та засобів професійного зростання».

Отже, на другому курсі навчання у навчально-виховному процесі вищого закладу освіти потрібно працювати над розвитком професійно-педагогічної спрямованості, оскільки рівень цієї спрямованості невисокий. Професійна підготовка повинна здійснюватися як актуалізація потенційних професійних можливостей особистості і розвиток їх до рівня зрілості. Не потрібно акцентувати увагу на спрямований зовні потік стимулів-подразників дидактичного характеру. Виховання творчої особистості вимагає від викладача розуміння методологічних і психолого-педагогічних аспектів навчальної, науково-дослідної та трудової діяльності, логіки навчальних дій з розвитку продуктивних здібностей особистості.

Література:

1. Очеретяний А.В. Формування життєвих цінностей у студентів вищих навчальних закладів США та України : дис. ... д-ра філософії : 011. Умань, 2020. 317с.